

DÉLMAGYARORSZÁG

AZ MSZMP SZEGEDI VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

73. évfolyam
25. szám
1983.
január 30.,
vasárnap
Ára:
1,40 forint

Átlagarc

Betáplálja az adatokat a programozó, a számítógép szorgalmas gyermek: zümög egy kicsit, és máris megjelenik a képernyőn az Átlagos Magyar Állampolgár (statisztikai fantom), előbb — feltéve, ha a komputer az udvariasság szabályait is őrzi memóriatárában — Átlag Mária, majd előbukkan Átlag István képe is.

Nem a fantázia birodalmában kalandozunk. A demográfiai korfára pillantva, könnyen kiszámíthatjuk, hogy Átlagék hány esztendősek, a népszámláláskor gyűjtött adatokból megtudhatjuk, hogy milyen nagyságú lakásban laknak és milyen minőségben; tudjuk, hogy mennyi a reálbérük, és mennyi a reáljövelmük, mennyi húst esznek, mennyi tejet isznak, hány liter bort eresztenek le a torkukon, hány százmilliárd darab cigarettát füstölnek el, hány napot töltenek külföldön. Mindent megtudhatunk, ha búvárkodunk a statisztikákban; hány centiméter magas egy Átlagos Magyar Nő és egy Átlagos Magyar Férfi, és milyen átlagos képzettséggel rendelkezik — a statisztika ismerője előtt szinte semmi sem marad titok.

A komputernek bőven van ennivalója, mindazonáltal mégis féltünk korunk csodáját, még akkor is féltünk, ha nemrégiben kiképzették az „Ev emberének” Amerikában; féltünk, mert bizonyos vagyok benne, hogy, Átlagék esetében nem végezne tökéletes munkát, István lábmerétét tudná, s nem lenne gondban Mária domborulatainak megrajzolásakor sem; de milyen egy statisztikai arc?

A komputer (nem én mondom!) tulajdonképpen egy szelvésgyorsan számoló buta gép. Ennyi, nem több. Embereket kezdtem faggatni, nekikszegtem a kérdést: milyen egy Átlagos Magyar Arc? Volt, aki úgy vélte, hogy a probléma megoldható; csak egy reprezentatív felmérés és egy antropológus kell, aki összegezi és átlagolja az adatokat; volt, aki hümmögött, volt aki a fenébe küldött (ilyen volt a legtöbb), mások azt mondták, hogy ez a kérdés nem kérdés, mert olyasmire, hogy Magyar Statisztikai Arc, egyáltalán nincs szükség.

(Átlag Mária és Átlag István, ha nem is emberek, az ember modelljei. Az emberek pedig mégis az arca a legfontosabb, aki felelős érte például harmincesztendőskora után, ha hihetünk a jeles franciának, akitől a mondás származik.)

A statisztikák szükséges voltáról mélysegesen meg vagyok győződve. A statisztikák afféle sűrűtmények. Néhány adat, s máris tudom, ebben-abbán hányadán is állunk. Globális persze. Tudom továbbá, hogy a statisztikakészítés komoly tudomány, s művelőit ennek arányában tiszteltem is.

Nem is a statisztikával van bajom, hanem a statisztikai szemlélettel, azokkal az emberekkel, akik a statisztika mindenhatósága mellett kardoskodnak, akik keresik, hogy felmutathassák (komputer képernyőjén, vagy akárhol) az Átlagos Magyar Arcot. Hogy ez senkire sem hasonlít, sőt nincs is, csak elméletben, ezeket a kortársaimat egyáltalán nem zavarja.

Nemrégiben végighallgattam egy újtási előadó panaszáradatát. Beneveztek az iparági versenybe, tizennégyféle kritériumnak kellett megfelelniük. Kikötés például, megfelelő arányban (százalék!) újtásnak a gyárban a nők és a fiatalok is. A gyengébb nem képviselői ebben az üzemben döntő többségükben betanított munkások. A fiatalok most tanulják a szakmát, csoda-e, ha mielőtt megismerkednének a technikai-technológiai jelenidővel, nem látnak rajta túl?

Az újtómozgalom az innovációs folyamat része, újtókra és újtásaira talán még soha sem volt annyira szükség, mint manapság. Hogy világosan fogalmazzak: szerintem újtókra és nem az újtási versenyeket megrontó statisztikai szempontokra van szükségünk.

Azóta is töprengek rajta, mit tennék a derék újtási előadó helyében? Jelentem a valóságot? A nők és a fiatalok gyárunkban objektív okok következtében nem vesznek részt az önök által előírt statisztikai százalékban... Mi történik? A kiírást nem fogják megváltoztatni, az újtási előadó emberei akkor is leszorulnak a dobogóról, ha egyébként az ő munkájuk hozta az iparágunk, a népgazdaságunk a legtöbb hasznot. (Ezt a megoldást tehát az előadó valószínűleg nem választja.)

Gondolkodom tovább. Van-e kigazolás a bajból? Van, persze, Megdumálók néhány nőt és pár-tucat fiatalt, hogy adjanak be valamiféle tessék-lássék újtást, iktatom ezeket, regisztrálom a létüket. Hogy aztán ezeket a javaslatokat sohasem fogjuk bevezetni? Ki törődik azzal? Megnyerjük a versenyt, az ezzel járó pénzt azok kapják, akik megdolgoltak érte, a versenyt kiírók pedig örömmel állapíthatják meg, hogy minden az Általános Statisztikai Szabály szerint ment végbe. (Ez a megoldás praktikus ugyan, de nem túllontul tisztességes, a példánkban szereplő előadó tehát ezt sem választhatja.)

A dilemma ilyenén feloldhatatlan; nem tudom, mit tennék, ha sorsom (jó, rossz sorsom, ki tudja?) egy újtási előadó székébe sodorna.

A minap álmodtam. Átlag Mária és István voltak nálam vendégségben, azt bizonygatták, bizakodjam, mert ők hivatkozási alapként ki fognak halni nekem. „Szeretlek, bár hivatkozási alapként nem kedvellek benneteket — mondtam nekik — nyugodjatok békében.” Azóta föléberdtem. Benépesítettem ezt a papírlapot ezekkel a betűkkel. Más nem történt.

Petri Ferenc

Bazalt-gyapolygár

Megkezdték a gépek, berendezések szerelését az új tapolcai bazaltgyapot-gyárban, ezzel utolsó szakaszához érkezett az egymilliárd forintos beruházás. Svéd technológiával és nagyrészt ugyancsak svéd gépekkel gyártják majd az értékes szigetelőanyagot, amely iránt a kereslet — az új hőszigetelési szabványok életbelépésével — egyre nő.

A tervek szerint az új üzemben évi 18 ezer tonna bazaltgyapotot készítenek. Ez a korábbinál nagyobb térfogatsúlyú, jobb hő- és hangszigetelést is eredményez. A beruházás munkálataira gazdasági társulás formájában vállalkozott a Veszprém megyei Állami Építőipari Vállalat, az Egyesült Izzó, a Szilikátipari Tervező Intézet és az Épületberuházási Vállalat; a tervek szerint az új gyárat az év végén teljesen készen adják át a megrendelő könnyűbeton- és szigetelőanyag-ipari vállalatnak, de az első üzemi próbákra már májusban sor kerül.

Export a Szovjetunióba

Útnak indultak az ideai első exportszállítmányok a Szovjetunióba a BHG Híradástechnikai Vállalat kunhegyesi gyárából. Az ATSZK típusú telefonközpontokat szállító vasúti szerelvény útjelzője ezúttal Moldávia fővárosa, Kisi-nyov, s onnan kerülnek végleges helyükre. A szovjet Posta részére készülő telefonközpontok egy-egy kisebb településen 100–2000 telefon-összeköttetés megteremtését teszik lehetővé.

A kunhegyesi gyár 1981-ben vette át a telefonközpontok gyártását a budapesti törzsgyártól, már csak az egyes speciális alkatrészeket kapják más gyáregységektől. Az 1100 dolgozót foglalkoztató üzemnek hosszú távú együttműködési szerződése van a Szovjet Postával, amely tíz-tizenöt évig biztos vásárlója termékeiknek.

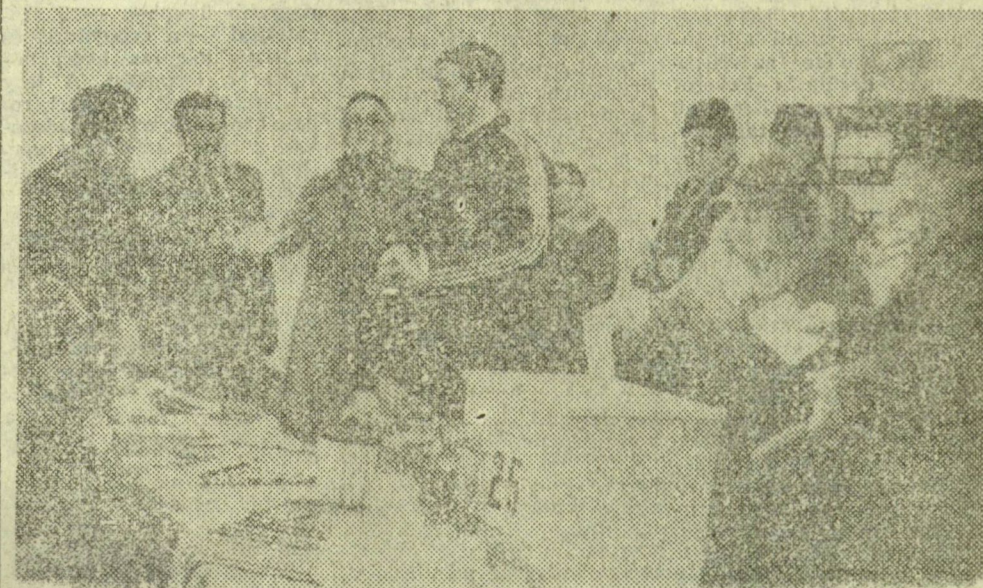
Minden telefonközpont a szovjet féltől kapott egyedi tervek alapján készül, s a végszereldeből üzemkész állapotban kikerülő berendezéseknek csak a telepítése a megrendelő feladata. A kunhegyesi gyár az elmúlt három évben megháromszorozta a termelését, az idén készülő központjaik egységével már százhuszonezer vonal kiépítését teszik lehetővé.

Megállapodás

A Szellőző Művek a skót James-Howden céggel újabb két óriás bányaventillátor közös gyártásában állapodott meg. E berendezésekkel a Mecseki Szénbányák Vállalat megújuló Béta aknájának szellőztetéséről gondolkodnak. Korábban Nagygyházán helyeztek üzembe ilyen óriás ventillátorokat, amelyekhez ugyancsak a skót cég terveit és az általa szállított

Szavaztunk tegnap

Öt új tanácsstag Szegeden



A 25-ös körzet szavazóhelyiségében már a reggeli órákban is nagy volt a forgalom

A megüresedett tanácstagi helyek betöltésére időközi tanácstagi választásokat tartottak tegnap Szegeden is. A szokásos szabad szombatnál nagyobb forgalma volt tehát öt szegedi közintézménynek: négy iskolának és egy óvodának. Ünneplés keretében zajlott a választás mindenütt. Munkatársaink két szavazóhelyiségben jártak, hogy tapasztalataikat megoszthassák olvasóinkkal.

A 43-as választókerület lakói 8 óra tájban még igen ritkán követték egymást a Szilléri sugárúti általános iskola szavazóteremébe kinevezett, földszinti tanteremben. Nem csoda, hiszen téli időben a pihenő szombatn jölesik kicsit tovább ágyban maradni. No, persze voltak már reggel 6-kor is „látogatók”.

Az idősebbek jöttek korán — tájékoztat Bézi Ferencné, a városi tanács szervezési osztályának munkatársa. — A körzetben sok az idős ember, hiszen Felsőváros régi része a 43-as választókerület.

Akkor bizonyára sok helyre kell majd elvinniük a szavazóurnákat.

Eddig még nem érkezett bejelentés arról, hogy nem tud eljönni valaki. De természetesen számítnak rá. Két óra után a párt- és néppártaktivisták egyébként is bekopogtattak azokhoz a választókhoz, akikről feltételezzük, hogy csak otthon adhatják le voksukat.

Az utolsó szavakra mintegy rácsafolandó, idős néni keziket bicogva. — Miért tetszett eljönni? Hiszen elmentek volna a nénihez.

Még tudok járni, bár egyre nehezebben, de addig a tisztesség úgy kívánja, én jöjjelek el — válaszolja. A január 10-én megtartott jelölő gyűlésen Gregus Zoltánnak szavaztak előzetesen

bizalmat a körzetlakók. Eddig lakóbizottsági elnökként tevékenykedett, különösen a társadalmi munkák szervezésében járt elől.

Két kisdobos fogadja tisztelettelően az érkezőket, s mutatja készségesen az irányt a szavazóhelyiségbe. Óránként váltják egymást. Láthatóan élvezik „beosztásukat”. Jóllehet, inkább csak érdekes játékként élik át az „irányító” szerepét. Számukra élmény a feladat.

Házaspárok is igen sokan együtt jönnek. S szinte mindegyikjük kezében szavazóurnát tart.

Hová, merre a szavazás után? — Érdeklődöm rendre tőlük. Piacra, ABC-be igyekeznek. Hiába, a szombat délelőtt a nagy bevásárlás ideje.

Fél tízkor már egymásnak adják a kilincset, most kezdődik a „csúcsforgalom”. Tizenegy órára a körzetlakók fele már leadta szavazatát.

József Attila sugárúti Kereskedelmi és Vendéglátó Szakmunkásképző Iskolában két teremben zajlott a választás: nagy a körzet, amely a 69-es számot viseli. Az Eszaki városrész és Makkosháza lakói közül kétezeren kapták meg az értesítést már idejekorán, hogy ennek a szavazóköri a névjegyzékébe vették fel őket. Ki-ki úgy tervezte hát meg tegnapi programját, hogy reggel hat órától délután hatig eleget tehessen állampolgári kötelességének, s gyakorolhassa szavazati jogát. A legtöbben sétálva, többnyire gyermekük kíséretében mentek el szavazni.

Medek az iskolába! — tudatta mindenkiel egy kétévesforma kislány. Apja emelte fel, hogy az urnába dobhassa szülei „igen”-jét. Az „igen” Kovács Károlynak szült, akivel a január 10-i jelölő gyűlés résztvevőin kívül is sokan ismeretségben lehetnek. Maga is a körzet lakója, jól tudja hát, miféle gondok foglalkoztatták az új városrész lakóit.

Félteni persze nem kell öt majd — eddigi társadalmi tevékenységében is megállta a helyét. Erről beszéltek a jelölő gyűlésen munkatársai a Kállay Éva nevelőotthonból, a körzeti néppártbizottság elnöke is jó szívvel ajánlhatta a gazdag közéleti tapasztalatokkal rendelkező nevelő tanárt választói bizalmába.

F sorok írójia — maga is a 69-es körzet lakója lévén — jól emlékszik egy fiatal-

asszonyra, aki a jelölő gyűlésen a maga és lakótársai segítőkész támogatásáról biztosította Kovács Károlynét. És egy idősebb férfit, aki arra kérte jelöltjét, majd tanácsgként is folytassa nevelőmunkáját. Hiszen szó mi szó, szemetelni, parkot rongálni biztosan nem más városrészek lakói jönnek át az Eszakiba...

Sokan érdeklődtek a tegnapi szavazásról is jelöltjük személye felől.

Nem tudtam elmondani a jelölő gyűlésre — magyarázza — egy férfi —, de szeretném a leendő tanácstagomat megismerni.

Pár perc múlva már tudja, hól keresheti fel, elmondják a szavazás lebonyolításában segédkező, a jelöltet jól ismerő néppártaktivisták.

Egy fiatal házaspár — látszólag ismerjük egymást — azt teszi szövé, hogy az értesítés, amelyet minden szavazópolgár megkapott, nem tüntetett fel a szavazási idejét. „Nem mindenki olvas újságot, sokan elmentek a hirdetések mellé”, Alighanem igazuk van, mert később, az ABC-ben, a pénztár előtti kérdésesre, hogy tudnillik voltak-e már szavazni, többen a homlokukra csaptak...

Időzöm még egy kicsit az iskola előcsarnokában. Megállnak beszélgetni, a gyerekek, meg az aznapi program felől érdeklődni az emberek. A szavazás alkalmán arra is, hogy rég látott ismerősökkel találkozzunk: „hát itt laktok ti is”? Vagy csak biccentünk, s törjük a fejünket a beköltözés előttről, vagy már a trólióról, a lépcsőházból emlékszünk egymásra.

Lassanként persze majd megismerkedünk. Tegnap még „csak” együtt szavaztunk.

A szavazatok összevétele után a választás „főhadiszállásán” megtudtuk, hogy a 20-as körzetben dr. Müller Józsefnét, a 25-ösben Nagy Mihályt, a 43-asban Gregus Zoltánt, a 69-es választókerületben Kovács Károlynét, a 107-esben Bakos Mihályt választották meg tanácsagnak. Megbíróleveleket tegnap este Deák Agnestról, a választási elnökség elnökétől vették át, majd Papp Gyula tanácselnök és Kulcsárné dr. Kiss Piroška, a Hazafias Néppárt városi bizottságának titkára köszöntötte a városi tanács öt új tagját.

Kalocsai Katalin
Pály Katalin